

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Педагогічна реабілітація

дітей з мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями

підготовки бакалавра

спеціальності 016 «Спеціальна освіта»

за спеціалізацією 016.02 Олігофренопедагогіка

освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Силабус освітнього компонента «Педагогічна реабілітація дітей з мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями» підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка), за освітньо-професійною програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Розробники: Брушневська Ірина Миколаївна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент; Рібцун Юлія Валентинівна, старший науковий співробітник, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Брушневська І.М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти протокол № 1 від 30 серпня 2020 р.

Перезатверджено зі змінами та доповненнями протокол № 2 від 21 вересня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Кузава І.Б.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	<u>Галузь знань</u> 01 «Освіта/Педагогіка» <u>Спеціальність</u> 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка) <u>Освітньо-професійна програма</u> Корекційна психопедагогіка та логопедія <u>Освітній рівень:</u> перший (бакалаврський)	Нормативна / Вибіркова
Кількість годин / кредитів <u>150 / 5</u>		Рік навчання <u> 4 </u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр <u> 7-ий </u>
		Лекції <u> 28 </u> год.
		Практичні (семінарські) <u> 26 </u> год.
	Самостійна робота <u> 86 </u> год.	
	Консультації <u> 10 </u> год.	
		Форма контролю: <u>екзамен</u>
Мова навчання		<u>українська</u>

II. Інформація про викладачів

Прізвище, ім'я та по батькові **Брушневська Ірина Миколаївна**

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація 0508762003, brush-ira@ukr.net

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

Прізвище, ім'я та по батькові **Рібцун Юлія Валентинівна**

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання старший науковий співробітник

Посада доцент

Контактна інформація 0674213059, logojuli@i.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Програма вивчення освітнього компонента «Педагогічна реабілітація дітей з мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями» є нормативним документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти на основі освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка) денної форми навчання. Силабус укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Вивчення освітнього компонента «Педагогічна реабілітація дітей з мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями» направлене на формування професійної компетенції здобувачів вищої освіти, оволодіння теоретичними знаннями щодо процесу соціально-педагогічної реабілітації, практичними вміннями та навичками соціально-педагогічної абілітації та реабілітації дітей з інтелектуальними порушеннями.

Міждисциплінарні зв'язки: для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Теорія і методика навчання дітей з інтелектуальними порушеннями», «Корекційна робота з дітьми із затримкою психічного розвитку», «Психолого-педагогічний супровід осіб із порушеннями психофізичного розвитку». Освоєння даної ОК є необхідною основою для подальшого вивчення ОК «Теорія і методика навчання та виховання дітей із мовленнєвими порушеннями».

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета: забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти до практичної роботи з дітьми із особливими освітніми потребами; уточнення, розширення та систематизація професійних компетентностей здобувачів вищої освіти з проблем формування вмінь планувати та здійснювати для дітей з інтелектуальними порушеннями абілітаційні та реабілітаційні заходи.

Завдання курсу:

– ознайомлення здобувачів вищої освіти із сучасною вітчизняною системою абілітації та реабілітації дітей з особливими освітніми потребами та її правовою основою;

- отримання базових знань з розроблення абілітаційних та реабілітаційних програм;
- застосування основних методів соціально-педагогічної діагностики та корекції в межах абілітаційних та реабілітаційних заходів;
- розуміння можливостей та обмежень абілітаційних та реабілітаційних заходів відносно конкретних видів дизонтогенезу;
- формування у здобувачів вищої освіти професійного розуміння сутності педагогічної, психологічної та соціальної абілітації та реабілітації;

- розвиток у здобувачів вищої освіти уміння визначати мету і завдання реабілітаційної діяльності в залежності від потреб дитини.

3. Результати навчання (компетентності).

Вивчення освітнього компонента орієнтоване на такі компетентності:

Інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційній освітньо-виховній), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

1. Інструментальні компетентності:

- здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- уміння ідентифікувати, формулювати та розв'язувати завдання;
- знання та розуміння предметної області та розуміння фаху;
- уміння думати абстрактно, аналізувати та синтезувати;
- навички використання інформаційних та комунікативних технологій;
- з'ясовувати способи виявлення і подолання порушень психофізичного розвитку у дітей раннього і дошкільного віку;
- уміння приймати обґрунтовані рішення.

2. Міжособистісні компетентності:

- уміння працювати в команді;
- уміння діяти на основі етичних міркувань;
- здатність працювати в міждисциплінарній команді.

3. Системні компетентності:

- уміння застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- аналіз, систематизація та узагальнення результатів вивчення наукової та методичної літератури з проблем діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку;
- здатність визначати зміст корекційної роботи з дітьми, що мають відхилення в розвитку і перебувають в навчальному закладі загального типу;
- уміння діяти з соціальною відповідальністю та громадянською свідомістю;
- визначеність та наполегливість при виконанні отриманих завдань та покладеної відповідальності;
- уміння адаптуватись до нових ситуацій.

Фахові компетентності:

1. Загальнопрофесійні компетентності

- глибокі знання та розуміння сучасних уявлень про принципи державної політики у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, завдання, напрями, зміст, методи, засоби, форми корекційної допомоги особам з порушеннями психофізичного розвитку, про шляхи вирішення актуальних проблем корекційної освіти;
- глибокі знання та розуміння засад правової, фінансової, медичної, реабілітаційної, соціально-побутової, психолого-педагогічної підтримки осіб з порушеннями психофізичного розвитку, принципи комплексного підходу до вирішення їхніх проблем;
- здатність діяти згідно з принципами деонтології, пов'язаними з професійною діяльністю корекційного педагога;

2. У сфері корекційно-педагогічної діяльності

- глибокі знання та розуміння сучасних уявлень про зміст, принципи організації, навчально-методичне забезпечення та механізми реабілітаційної роботи з особами, які мають порушення психофізичного розвитку;
- знання психологічних механізмів навчання та виховання дитини задля забезпечення спрямованої соціалізації та інтеграції особистості з порушеннями психофізичного розвитку;
- здатність до забезпечення мультидисциплінарної взаємодії при вирішенні актуальних корекційно-педагогічних завдань.

3. У сфері діагностико-аналітичної і консультативної діяльності

- здатність використовувати професійно-профільовані знання у визначенні етіології, симптоматики, патогенезу, психологічних механізмів порушень інтелектуального розвитку;
- здатність до психолого-педагогічного вивчення осіб з порушеннями психофізичного розвитку з метою виявлення особливостей їхнього розвитку, здійснення комплексного супроводу; прогнозування їхніх потреб у корекційно-педагогічних, спеціальних психологічних, медичних та соціальних послугах;
- уміння консультивати осіб з порушеннями психофізичного розвитку, батьків (законних представників) дітей з психофізичними порушеннями з питань організації і реалізації індивідуальних освітніх і абілітаційних/реабілітаційних психолого-педагогічних програм, оптимізації соціально-середовищних умов життєдіяльності;
- здатність організовувати міжособистісні контакти, спілкування дітей з порушеннями психофізичного розвитку та їх ровесників у процесі внутрішньої інтеграції;
- уміння консультивати педагогів освітніх організацій, які здійснюють інклюзивне навчання дітей з особливими освітніми потребами.

4. У сфері організаційно-управлінської діяльності (лідерство, менеджмент та командна робота)

- здатність працювати з окремими людьми та командами з метою сприяння високоякісному комплексному супроводу особистості з порушеннями психофізичного розвитку;
- здатність до організації корекційно-педагогічного процесу в освітніх установах, закладах охорони здоров'я і соціального захисту;
- здатність до керівництва педагогічним колективом з метою удосконалення освітньо-корекційного процесу;
- здатність використовувати професійно-профільовані знання під час організації роботи мультидисциплінарної команди у загальноосвітніх закладах, загальноосвітніх закладах з інклюзивним та інтегрованим навчанням, загальноосвітніх спеціальних закладах;
- здатність організовувати та здійснювати навчальну, корекційну, розвивальну та виховну роботу з особами, які мають порушення психофізичного розвитку, з урахуванням структури порушення, вікових та індивідуальних особливостей осіб, вимог освітніх стандартів, програм навчання та виховання в умовах інклюзивної освіти;
- уміння здійснювати моніторинг ефективності корекційно-педагогічного, абілітаційного та реабілітаційного процесів в освітніх установах;
- здатність застосовувати професійно-профільовані знання з освітнього менеджменту в управлінській діяльності.

5. У сфері культурно-просвітницької діяльності

- уміння проектувати і реалізовувати культурно-просвітницькі програми роботи з населенням з проблем формування толерантного ставлення до осіб з психофізичними порушеннями, взаємодії в процесі їх адаптації і інтеграції в суспільстві;
- здатність використовувати професійно-профільовані знання у залученні до спільної діяльності недержавних (зокрема батьківських організацій та організацій інвалідів) для вирішення питань корекційної освіти осіб з порушеннями психофізичного розвитку;
- здатність використовувати професійно-профільовані знання при здійсненні інформаційної роботи серед населення стосовно питань корекційної освіти.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольної-оцінювальної; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традукція (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні,

проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Модуль І. Планування та організація абілітаційної та реабілітаційної роботи						
Змістовий модуль 1. Особливості організації абілітаційної та реабілітаційної роботи з дітьми із інтелектуальними порушеннями						
Тема 1. Сучасні підходи до розуміння понять «абілітація» та «реабілітація».	17	4	2	10	1	3
Тема 2. Організація соціально-психолого-педагогічного супроводу абілітаційного (реабілітаційного) процесу для дітей з інтелектуальними порушеннями.	17	4	4	8	1	6
Тема 3. Рання педагогічна і соціальна абілітація дітей з особливими освітніми потребами.	15	2	2	10	1	3
Тема 4. Організація соціально-педагогічного супроводу в ранньому віці.	15	2	2	10	1	3
Разом за модулем 1	64	12	10	38	4	15
Змістовий модуль 2. Особливості формування соціальної поведінки дитини з інтелектуальними порушеннями						
Тема 5. Психолого-педагогічні умови формування соціальної поведінки дитини з інтелектуальними порушеннями.	19	4	4	10	1	6
Тема 6. Характеристика ігрової діяльності та визначення її мотивів у дітей з інтелектуальними порушеннями як основи для формування навичок соціальної поведінки.	15	4	4	6	1	6
Тема 7. Життєва компетентність	11	2	2	6	1	3

як показник досвіду взаємодії дитини із особливостями розвитку та соціуму.						
Тема 8. Прийоми відновлення втрачених (спотворених) навичок із соціально-побутового самообслуговування.	15	2	2	10	1	3
Тема 9. Організація та зміст психолого-педагогічного забезпечення професійно-трудової соціалізації дітей із інтелектуальними порушеннями.	15	2	2	10	1	4
Тема 10. Етапи професійного самовизначення дітей із порушеннями інтелекту.	11	2	2	6	1	3
Разом за модулем 2	86	16	16	48	6	25
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)						Бал
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Всього годин / Балів	150	28	26	86	10	100

Примітки: ¹ / Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора

² / *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Змістовий модуль 1. Особливості організації абілітаційної та реабілітаційної роботи з дітьми із мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями

Тема 1. Сучасні підходи до розуміння понять «абілітація» та «реабілітація».

Завдання: Опрацювати наступні документи:

1. Концепція державного стандарту спеціальної освіти дітей з особливими потребами;
2. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку.

Тема 2. Організація соціально-психолого-педагогічного супроводу абілітаційного (реабілітаційного) процесу для дітей з мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями.

1. Методичне забезпечення корекційно-реабілітаційної допомоги дітям шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку (за нозологіями на вибір).

Розробити Комплексну програму корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з психофізичними порушеннями шкільного віку (на вибір здобувача вищої освіти).

Тема 3. Рання педагогічна і соціальна абілітація дітей з особливими освітніми потребами.

1. Методичне забезпечення корекційно-реабілітаційної допомоги дітям раннього та дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку та/або з інвалідністю.
2. Тезисний конспект програми раннього втручання (на вибір студента).

Тема 4. Організація соціально-педагогічного супроводу в ранньому віці

1. Методичне забезпечення корекційно-реабілітаційної допомоги дітям раннього та дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку та/або з інвалідністю.
2. Тезисний конспект Постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 р. № 1545 «Про схвалення Концепції ранньої соціальної реабілітації дітей з інвалідністю».

Змістовий модуль 2. Особливості формування соціальної поведінки дитини з мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями

Тема 5. Психолого-педагогічні умови формування соціальної поведінки дитини з мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями

1. Розробити Комплексну програму корекційно-реабілітаційної допомоги дітям раннього та дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку (за нозологіями на вибір).

Тема 6. Характеристика ігрової діяльності та визначення її мотивів у дітей з мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями як основи для формування навичок соціальної поведінки

1. Скласти орієнтовний алгоритм формування ігрових навичок у дитини із порушенням інтелектуального розвитку.

Тема 7. Життєва компетентність як показник досвіду взаємодії дитини із особливостями розвитку та соціуму

1. Скласти карту знань «Диференційна діагностика основних показників життєвої компетентності дітей із порушенням інтелектуального розвитку».

Тема 8. Прийоми відновлення втрачених (спотворених) навичок із соціально-побутового самообслуговування

1. Скласти циклограму формування соціально-побутових навичок дітей з інтелектуальними порушеннями.

Тема 9 . Організація та зміст психолого-педагогічного забезпечення професійно-трудової соціалізації дітей із мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями

1. Аналіз комплексної програми розвитку дітей дошкільного віку з порушенням інтелекту.

Тема 10. Етапи професійного самовизначення дітей із мовленнєвими та порушеннями інтелекту

1. Скласти циклограму професійного самовизначення дітей з інтелектуальними порушеннями.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Педагогічна реабілітація дітей з мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень студентів. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи

здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, **40**.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи, письмового або комп'ютерного тестування) та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно за окремим графіком. Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить, як правило, не більше як **60**.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо з дисципліни підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (навчальної дисципліни). Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти* передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагиату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та

змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль знань здобувачів освіти з ОК «Педагогічна реабілітація дітей з мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями» здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. за 100-бальною шкалою.

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента «Педагогічна реабілітація дітей з мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями» виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів.

Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач складає іспит у формі письмового або комп'ютерного тестування. У цьому випадку на іспит виносяться 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Здобувачам освіти пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань (по 2 бали). Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Тестові завдання складаються відповідно до питань, винесених на іспит.

Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Оцінка за складання іспитів здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у лінгвістичну та шкалу ECTS.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
3 бали	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки

1 бал	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Питання до екзамену

1. Мета та завдання абілітаційної та реабілітаційної роботи з дітьми із мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями. Соціальне значення абілітації та реабілітації на сучасному етапі.
2. Нормативно-правова база здійснення абілітаційної та реабілітаційної роботи з дітьми із мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями.
3. Форми реабілітації осіб з помірною розумовою відсталістю засобами освіти.
4. Принципи проведення абілітаційної та реабілітаційної роботи з дітьми із мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями.
5. Організація роботи мультидисциплінарної команди в реабілітаційному процесі.
6. Організація комплексної абілітаційної та реабілітаційної роботи з дітьми із мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями (складові, етапи, закономірності, умови ефективності).
7. Структура системи реабілітації осіб з інвалідністю. Типи реабілітаційних установ.
8. Учасники реабілітаційного та абілітаційного процесів, соціально-педагогічного патронажу.
9. Етапи реабілітації та абілітації; умови реалізації їх основних напрямів.
10. Організація психолого-педагогічної підтримки в реабілітаційних установах.
11. Індивідуальна програма реабілітації дітей із мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями.
12. Мета, засоби і прийоми реабілітації дітей із мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями.
13. Методи ранньої діагностики розвитку дитини.
14. Характеристика програм раннього втручання в Україні.
15. Основні принципи діяльності програм раннього втручання.
16. Завдання та напрями діяльності служб раннього втручання.
17. Традиційні напрями формування соціальної поведінки дітей з помірною та тяжкою розумовою відсталістю.
18. Особливості використання заохочень і покарань у спеціальному закладі для дітей із мовленнєвими та порушеннями психофізичного розвитку.
19. Особливості поведінки дітей з помірною та тяжкою розумовою відсталістю практично-діяльнісного типу.
20. Особливості практично-діялісної поведінки відповідно до поділу дітей з помірною та тяжкою розумовою відсталістю на емоційно-лабільних, пасивно-індиферентних та агресивно-збудливих.
21. Особливості поведінки дітей з помірною та тяжкою розумовою відсталістю комунікативного типу.
22. Характеристика гри як провідної діяльності дітей із порушенням мовленнєвого та інтелектуального розвитку.
23. Особливості соціальної поведінки дітей з помірною або важкою розумовою відсталістю під час гри.
24. Формування соціальної поведінки дітей із порушенням мовленнєвого та інтелектуального розвитку шляхом використання емоційно-збагачених виховних ситуацій.
25. Взаємозв'язок ігрової та трудової діяльності у процесі формування навичок соціальної поведінки.

26. Роль педагога в організації ігрової діяльності дітей із порушенням мовленнєвого та інтелектуального розвитку.

27. Поняття «життєвої компетентності дитини» на сучасному етапі розвитку суспільства стосовно дітей із типовим розвитком та особливими освітніми потребами.

28. Специфічність формування життєвої компетентності дітей з особливими освітніми потребами.

29. Вікові особливості формування життєвих компетенцій дітей з особливими освітніми потребами.

30. Показники сформованості життєвої компетентності дітей з особливими освітніми потребами.

31. Педагогічні умови попередження розвитку депривації дітей.

32. Трудова реабілітація дітей з особливими освітніми потребами.

33. Особливості формування соціально-побутових навичок дітей з особливими освітніми потребами.

34. Умови формування соціально-побутових навичок дітей з мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями.

35. Аналіз програми соціально-побутового орієнтування у дітей із помірною та важкою розумовою відсталістю.

36. Специфіка організації та проведення корекційних занять із соціально-побутового орієнтування

37. Структура та етапи професійного самовизначення дітей.

38. Особливості професійно-трудової соціалізації дітей із порушенням інтелекту.

39. Організація профорієнтаційної роботи та професійно-трудового навчання у спеціальній школі для дітей з порушеним інтелектом.

40. Вплив сім'ї на професійне визначення осіб з розумовою відсталістю в процесі соціалізації.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
3 бали	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
1 бал	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре

75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси.

Основні:

1. Дегтяренко Т. М. Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегія управління : монографія. Суми : Університетська книга, 2011. 403 с.
2. Дегтяренко Т. М. Науково-методичні основи управління системою корекційно-реабілітаційної допомоги : монографія. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. 260 с.
3. Дегтяренко Т. М. Стратегія удосконалення підготовки фахівців до управління процесом корекційно-реабілітаційної допомоги : монографія. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. 150 с.
4. Дегтяренко Т. М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами : навч. посібник / Т. М. Дегтяренко, Л. С. Вавіна. Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. 302 с.
5. Діти з особливими потребами: поради батькам / За ред. В.І. Бондаря, В.В. Засенка. К.: Науковий світ, 2004. 232 с.
6. Збірник нормативно-правових актів України щодо діяльності центрів реабілітації дітей з функціональними обмеженнями / Укл. В.Крижанівський, М. Сварник та ін. К. : Соцінформ, 2004. 96 с.
7. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади : монографія. К. : Педагогічна думка, 2007. 458 с.
8. Тарасун В.В. Попередження недорозвитку навчальних здібностей у дітей. *Практична психологія та соціальна робота*. 1998. № 2. С 9-11.
9. Тарасун В.В. Превентивне навчання дошкільників з порушеннями мовленнєвого розвитку. К. : Правда Ярославичів, 1998. 255 с.
10. Театр фізичного виховання та оздоровлення дошкільнят: Авторський стиль роботи : метод, реком. / Авт.-укл. М.М. Єфименко. К. : ІСДО, 1995. 40 с.

Додаткові:

1. Дегтяренко Т. М. До організації навчально-виховної роботи та корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з особливостями психофізичного розвитку. *Зб. наук. праць Кам'янець-Подільського державного університету. Серія соціально-педагогічна* / від. ред. В. І. Співак; упор. О. В. Гаврилов. – Кам'янець-Подільський : ПП Мошинський В. С., 2006. Вип. 6. С. 302–304.
2. Дегтяренко Т. М. Комплексний підхід до організації корекційно-реабілітаційної роботи в дошкільному закладі для дітей зі зниженим зором. *Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі*: наук.-метод. зб. / За ред. В.І. Бондаря, В.В. Засенка. К. : Наук. світ, 2004. С. 77-80.
3. Дегтяренко Т. М. Комплексний підхід до управління корекційно-реабілітаційним процесом у роботі з дітьми зі зниженим зором. *Педагогічні науки* : зб. наук. праць СумДПУ ім. А.С. Макаренка. Ч.1. Суми, 2004. С.201-207.
4. Дегтяренко Т.М. Корекційно-реабілітаційний напрям у системі педагогічної допомоги дитині з порушенням зору в умовах дошкільного закладу. *Дефектологія*. 2004. № 1. С. 14-16.
5. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. К. : Науковий світ, 2004. 150 с.
6. Комплексна соціальна реабілітація вихованців інтернатних закладів : матеріали обласної науково-практичної конференції (10–11.03.2004). Долинськ, 2004. 149 с.
7. Робота психолога з педагогічним колективом / Упор. Гончаренко. К. : Шкільний світ, 2006. 120 с.
8. Сідельнік Л. Як захистити дитину з розумовою відсталістю у ході надання освітніх та соціальних послуг : навч.-метод. посібник для корекційних педагогів та соціальних працівників / Л. Сідельнік, Р. Кравченко, Л. Гончар. К., 2006. 64 с.

9. Супрун М.О. Із історії становлення теоретичних та методичних основ корекційного навчання дітей із особливостями розумового розвитку (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). *Проблеми освіти* : наук.-метод. зб. / ред кол.: В. Г. Кремень (гол. ред.); М. Ф. Степко, Л. М. Левківський, А. Ф. Федяєва та ін. К. : НМЦ ВО, 2004. Вип. 37. С. 92–103.

10. Супрун М.О. Корекційне навчання учнів допоміжних закладів освіти: витоки, становлення та розвиток (друга половина ХІХ – перша половина ХХ ст.) : монографія. К. : Вид-во ПАЛИВОДА А. В., 2005. 328 с.

Інформаційні ресурси:

<http://isp.rehab.org.ua/ukrainian/news/484>

http://nvo5.at.ua/novi_standartu/potrebu.doc

<http://www.internat2.edu.kh.ua/>

<http://uazakon.com/document/fpart12/idx12490.htm>

<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1545-2000-%EF>

Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 р. № 1545 «Про схвалення Концепції ранньої соціальної реабілітації дітей з інвалідністю».

<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1197-07> - Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.10.2007 р. № 623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини з інвалідністю та Порядку їх складання».

<http://zakon.rada.gov.u.> -Закон України «Про соціальні послуги» від 19 червня 2003 р. № 966-IV

Закон України «Про освіту».

Закон України «Про загальну середню освіту».

Закон України «Про дошкільну освіту».

Закон України «Про охорону дитинства».

Закон «Про освіту дітей з обмеженими можливостями здоров'я».

Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні».

Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні».

Закон України «Про психіатричну допомогу».

Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та порядок поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах» від 20 лютого 2002 року за № 128.

Інформаційні ресурси

1. <https://ispukr.org.ua/>

2. <https://mon.gov.ua>

3. <http://logoped.in.ua/>

4. <https://www.logoclub.com.ua/>

5. <https://logopedia.com.ua/>

6. https://www.youtube.com/channel/UCHP6_wPIQqHXylvqgUpmeXg

7. <http://logopedu.com.ua/>

8. <https://prometheus.org.ua/partnership/>

9. <https://ru.coursera.org/>

10. <https://vumonline.ua/>

11. <https://www.ed-era.com/>